

GP3MP_MGP Metodika galerijní pedagogiky, jaro 2014

Zadala: Mgr. Bc. Alice Stuchlíková, Ph.D.

Vypracovala: Bc. Katrin Pařízková

2.B. Počátky galerijní pedagogiky, výchozí názory a přístupy k otázce zprostředkování umění, výrazné osobnosti (přelom 19. a 20. století, další vývoj přibližně do 80. let 20. století)

„V Babylóně u princezny Bel-Shalti-Nannar, díky níž víme o prvních dokázaných počátcích vzdělání a výchovy za pomoci uměleckých exponátů, nacházíme počátek základních funkcí muzea a muzejní práce.“ Někdejší babylonská sbírka „je pro nás ... důkazem, že už od vzniku umění byli v každé společnosti lidé, kteří se zabývali tím, že o umění vyprávěli, přemýšleli o něm, ale také jeho prostřednictvím učili a bavili ostatní. Taková byla úloha dávných šamanů při pravěkých rituálech, tuto roli naplňovali církevní kazatelé či vzdělání majitelé šlechtických sbírek a dnes se jí různými metodami ujímají muzejní a galerijní pedagogové.“ (str. 11)

„Poznatky antropologů srovnávající chování dosud přežívajících nejprimitivnějších komunit jsou zřejmým důkazem, že šamanské masky, ozdoby těla a nástrojů i nástěnné malby a drobná trojrozměrná umělecká produkce byly vždy v příslušné komunitě doplňovány vysvětlujícími rozpravami. Písemné doklady z antiky ... měly za cíl slovně komentovat, zachytit a do značné míry i odhalit umělecká sdělení obrazů, staveb a soch. Rovněž výtvarná díla, vznikající v rámci liturgického života společnosti ... byla průběžně komentována a vysvětlována soudobými interprety v podobě kazatelů. Od teoretických reflexí Giorgio Vasariho až po první skutečně umělecko historické texty se v každé době našli lidé, pro něž bylo důležité objevovat, popisovat a sdělovat významy, které byly ve výtvarných dílech skryty. Proto nelze první zřetelnější projevy zájmu o specializované zprostředkování uměleckých děl veřejnosti a mládeži, k nimž došlo na konci minulého století v díle **Otakara Hostinského** a zejména v galerijní práci **Alfréda Lichtwarka**, považovat za nějaký zlom a nový směr.“ (str. 21)

Spolu s rostoucím počtem galerií a muzeí umění hrály důležitou roli i stále dokonalejší reprodukce, které byly snadno dostupné pro širokou veřejnost. (str. 18) „Stále více lidí má zájem o umění, ale přitom je současné umění pro nejširší veřejnost rok za rokem méně

srozumitelné. ... Výraznější rozšiřování okruhu lidí a institucí, věnujících se přímému zprostředkování umění, zejména práce před originály, začíná ve Spojených státech amerických již po druhé světové válce“ ruku v ruce s rostoucím významem umění na „komerční rovině. ... Evropa na tuto tendenci navazuje více než s desetiletým zpožděním.“ (str. 19)

„S rozvojem společnosti dochází ke stále větší specializaci jednotlivých lidských činností.“ (str. 17) „V průběhu 20. století se tak stále více vyraňují dvě skupiny muzejních pracovníků. Do jedné z nich patří odborní pracovníci, kteří zajišťují rozšiřování a udržování sbírek a jejich odborné teoretické zpracování. ... Druhou jedinečnou skupinou jsou specializovaní muzejní pedagogové, kteří ... zajišťují prezentaci sbírkových fondů a připravují prohlídky i další programy pro veřejnost.“ Odbornému „zkoumání muzejní pedagogiky ... je v zahraničí věnována rozsáhlá pozornost již od konce 60. let.“ (str. 19) „Nejen v oblasti výtvarného umění, ale i v historických či přírodovědných muzeích bývají například velmi často využívány takové programy, při nichž vedle odborného výkladu mohou sami účastníci něco aktivně vytvářet.“ (str. 20)

*„V českém prostředí, podobně jako v dalších zemích bývalého tzv. Východního bloku ... z ideologických důvodů byly po dlouhá léta veřejnosti prezentovány jen určité podoby soudobého umění a stejně tak v muzeích a galeriích byly uplatňovány jen některé metody jeho zprostředkování.“ Našly se ale i výjimky. „Máme například základní literaturu o problematice besed o umění v podobě knih **Jaroslava Brožka**, **Igora Zhoře** a **Jaromíra Uždila**. ... Z oblasti výtvarné pedagogiky a práce s uměleckými díly představují mimořádně kvalitní a osobitou hodnotu knihy **Rudolfa Fily** *Na čo nám je umenie*, **Leonida Ochrymčuka** *Nápady pro malé výtvarníky* a Igora Zhoře *Škola výtvarného myšlení*, v nichž jsou praktické tvůrčí etudy odvíjeny jako interpretační postupy od soudobých projevů volného umění.“ (str. 16)*

Literatura:

*HORÁČEK, Radek. *Galerijní animace a zprostředkování umění: poslání, možnosti a podoby seznamování veřejnosti se soudobým výtvarným uměním prostřednictvím aktivizujících programů na výstavách*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 1998, 142 s., [12] s. obr. příloh. ISBN 8072040847.*